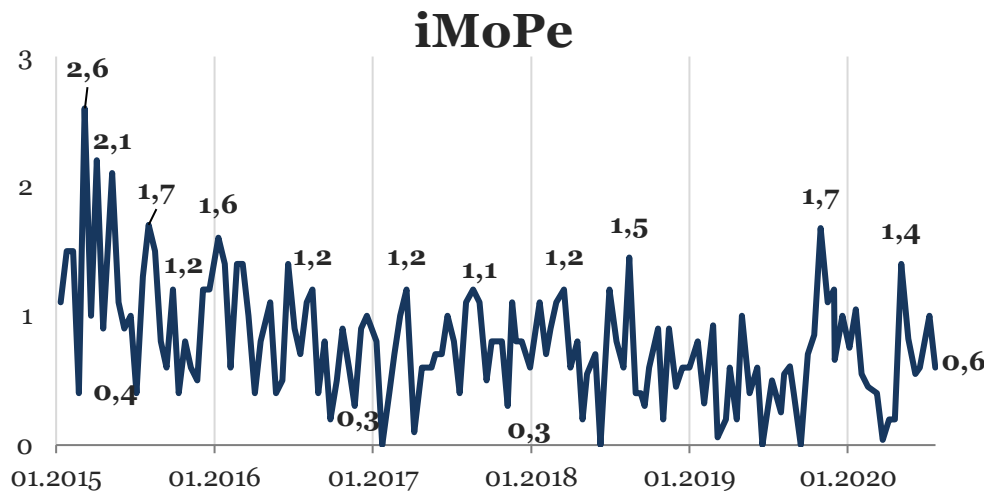

iMoRe №138. Міжнародна система вантажоперевезень та нові правила прийому на роботу держслужбовців

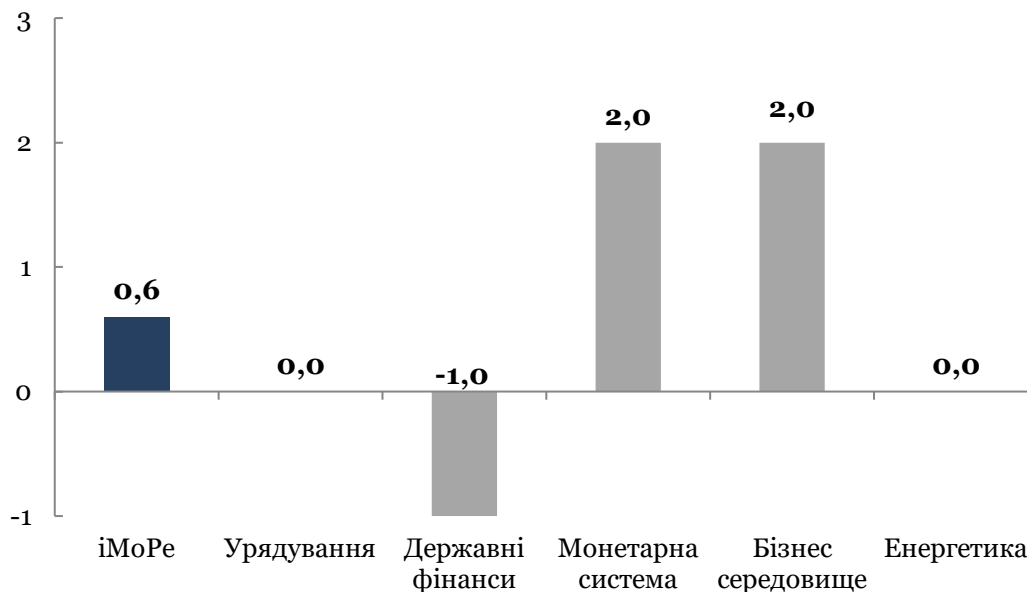
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +1,0 бал за період з 15 по 28 червня 2020 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс також дорівнював +0,6 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності приведена у відповідність до класифікації Всесвітньої митної організації версії 2017р., +2,0 бала

Компанії або споживачі, які імпортують в країну товари, повинні сплатити мито. Розмір митного тарифу залежить від виду товару та залежить від коду товару у класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).

Для зручності при оформленні експорту та імпорту на митниці, країни використовують класифікації, які відповідають [гармонізованій системі опису та кодування товарів \(HS\)](#) Всесвітньої митної організації. Ця система регулярно оновлюється. Всього є 5 версій системи: [1996](#), [2002](#), [2007](#), [2012](#) та [2017](#).

В [Україні діяла](#) класифікація, яка відповідала системі [HS версії 2012 року](#). Законом [674-IX](#) від 04.06.2020 була запроваджена нова, яка відповідає [HS версії 2017](#).

Коментар експерта

«Це необхідний крок, хоча і зроблений із запізненням, оскільки більшість основних торговельних партнерів (ЄС, Туреччина, Китай, Канада та ін.) почали використовувати цю версію ще з 1 січня 2017 року. Це створювало ускладнення при митному оформленні через розбіжності у товарних кодах України та її основних торговельних партнерів. Також була проблема зіставлення митної статистики України зі статистикою торговельних партнерів.

Нова версія УКТЗЕД 2017 року адаптує товарну номенклатуру митного тарифу України до сучасних умов світової торгівлі. Вона запроваджує коди для нових видів товарів, технічних винаходів тощо, а також виключає деякі застарілі товари, які вийшли з обігу. Відповідність митного тарифу нормам міжнародного права, які використовуються основними торговельними партнерами, дозволить підвищити прозорість та спростити процедури митного оформлення товарів в Україні».

Світлана Таран, Київська школа економіки

2. Єдиний стандарт виїзних перевірок банків та небанківських фінансових установ, +2,0 бала

Постановою №90 від 20.06.2020 НБУ змінив процедури проведення виїзних перевірок банків та небанківських фінансових установ. Він об'єднав перевірки з питань фінансового моніторингу, дотримання вимог валютного та санкційного законодавства, а також запровадив єдиний стандарт перевірок банків та небанківських фінансових установ (НФУ).

Коментар експерта

«Замість трьох перевірок буде лише одна. За її результатами НБУ буде складати лише один звіт.»

Окрім того, підвищується прозорість перевірок, а саме:

- *НБУ буде оприлюднювати річний графік планових перевірок з питань фінансового моніторингу (зараз є лише річний план перевірок, що пов'язані з дотриманням капіталу, ліквідності тощо). Це дозволить банкам/небанківським фінустановам ретельніше підготуватись до перевірок, зокрема, привести внутрішню нормативну базу у відповідність до вимог законодавства,*
- *повідомлення про початок планової перевірки надсилається не пізніше ніж за 20 календарних днів (раніше за 10 днів),*
- *НБУ буде надавати результати перевірки за 5 днів до фінальної зустрічі, що дозволить банку/фінустанові підготувати та надати обґрунтовані пояснення,*
- *у разі можливого застосування заходів впливу, керівник/представник банку/фінустанови зможе прийти на засідання комітету НБУ для надання особистих коментарів та пояснень.*

При цьому, як і раніше, НБУ буде застосовувати ризик-орієнтований підхід».

Ярослав Хлань, НБУ

3. Закон, що дозволяє використовувати гроші державного бюджету на погашення боргів місцевих бюджетів, які брали під будівництво доріг, о.о балів

Закон [677-IX](#) вносить зміни до Бюджетного кодексу, які дозволяють органам місцевого самоврядування використовувати субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення місцевих боргів. Це, з одного боку, створює можливості для залучення місцевою владою додаткових коштів на будівництво доріг. З іншого – ризики для стійкості місцевих боргів. Експерти надали як позитивні, так і негативні оцінки цьому закону (від -2.0 до +3.0). Тому медіанна оцінка – нуль.

Коментар експерта

«Ключова зміна даного закону стосується використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.»

Раніше цю субвенцію можна було використовувати тільки для обслуговування місцевого зовнішнього боргу. А частка використання субвенції на обслуговування боргу не могла перевищувати 10% від обсягу надання цієї субвенції відповідному місцевому бюджету.

Відтепер за рахунок цієї субвенції дозволено також погашати місцевий борг та обслуговувати місцевий внутрішній борг. А частка субвенції, яка може бути витрачена на це, збільшилась із 10% до 30%.

Ймовірно, це зроблено для подальшої активізації президентського проекту «Велике будівництво». Це невеликі зміни, які, однак, є важливими з точки зору якості управління державою та здоров'я державних фінансів.

З тактичної точки зору йдеться про збільшення можливостей місцевої влади будувати дороги в борг - адже в неї розширюється перелік джерел для повернення такого боргу. У даному випадку - за рахунок коштів державного бюджету. Хоч і не напряму, але закон дозволяє використовувати гроші держбюджету на погашення боргів місцевих бюджетів, узятих на будівництво доріг.

Але в довгостроковому плані це означає, що в майбутньому місцева влада платитиме більше за обслуговування та погашення боргів. Отже, і використовуватиме менше коштів на свої поточні та капітальні видатки - тобто на будівництво доріг у майбутньому».

Дарина Марчак, Київська школа економіки

4. Закон про можливість вступу до українських вишів жителів тимчасово окупованих територій Донбасу та Криму без ЗНО, -0,5 бала

Закон [744-IX](#) від 03.07.2020 надав можливість вступникам з тимчасово окупованих територій (ТОТ), які не склали ЗНО, стати студентами будь-якого українського закладу вищої освіти. Більшість експертів негативно оцінили цей закон.

Коментар експерта

«Як і раніше, діти з окупованих територій можуть вступати до ВНЗ за результатами ЗНО або в межах квоти для вступу мешканців з ТОТ без складання ЗНО. Раніше для мешканців ТОТ уряд надавав до 20% бюджетних місць в університетах, [які визначив МОН](#).

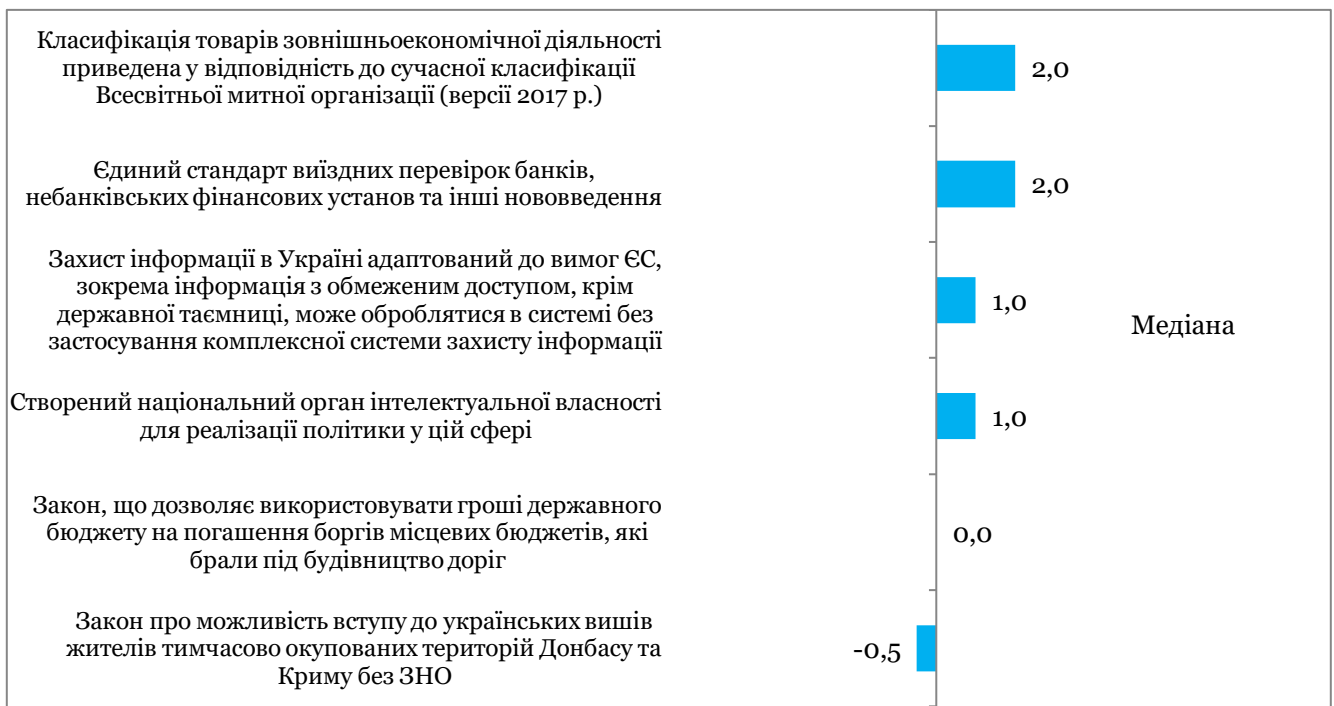
Закон змінив правила прийому на бюджетні місця без складання ЗНО – тепер ця квота буде діяти в усіх університетах. Також закон визначив процедури вступу за цією квотою.

Мета цього закону – повернення молоді з окупованих територій в Україну, якісна освіта та самореалізація вступників. Щоб залучити більше випускників, уряд запустив кампанію інформаційну компанію [«Тебе тут чекають»](#).

У законі є слабкі місця, які можуть створити проблеми під час імплементації. Складання вступних іспитів в університетах має суттєві корупційні ризики. Якість підготовки процедури прийому в університетах може виявитися низькою через брак часу та фінансування».

Віра Іванчук, Київська школа економіки

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

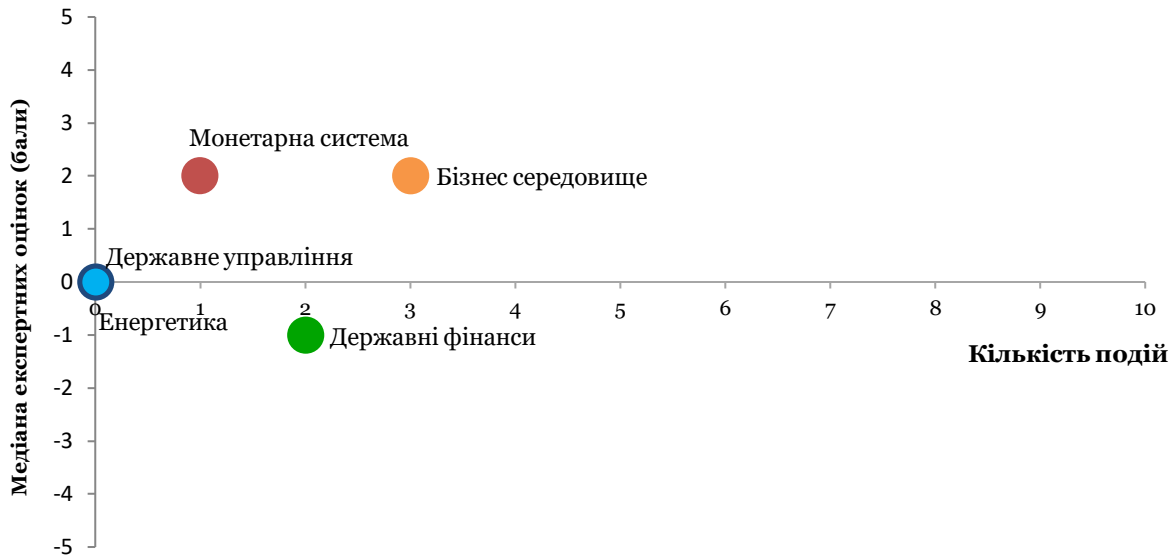

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0,0
Державні фінанси	-1,0
Закон, що дозволяє використовувати гроші державного бюджету на погашення боргів місцевих бюджетів, які брали під будівництво доріг	0,0
Закон про можливість вступу до українських вишів жителів тимчасово окупованих територій Донбасу та Криму без ЗНО	-0,5
Монетарна система	+2,0
Єдиний стандарт виїзних перевірок банків, небанківських фінансових установ	+2,0
Бізнес середовище	+2,0
Створений національний орган інтелектуальної власності для реалізації політики у цій сфері	+1,0

Захист інформації в Україні адаптований до вимог ЄС, зокрема інформація з обмеженим доступом, крім державної таємниці, може оброблятися в системі без застосування комплексної системи захисту інформації	+1,0
Класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності приведена у відповідність до сучасної класифікації Всесвітньої митної організації (версії 2017 р.)	+2,0
Енергетика	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.